

Aigua, activitats realitzades i altres

1. AIGUA

1.1. Una petita reflexió “jardinesca”

No contents amb criminalitzar el ciutadà, amb afirmacions properes a “no et rentis les dents que malbarates l’aigua”, ara criminalitzen també a la jardineria. Per cert, encara no he entès i crec que ells tampoc, si és per tapar les vergonyes de qui o de què, o simplement incapacitat.

Es criminalitza la jardineria, la meva professió, o bé pot ser ja no, doncs han decidit que no som una activitat econòmica, devem ser una ONG o quelcom de similar.

Com és que es paralitzen les nostres feines i no les d’obra civil, si per fer formigó es gasten milers de litres més que per fer sobreviure les nostres plantes? Com és que ningú parla de la indústria o empreses que tenen la seva principal activitat econòmica en l’aigua? Com és que no parlem de la reforma de la PAC i el que representa actualment per la nostra agricultura?

Com és que fins ara no hem començat a parlar d’aquestes grans canonades i de les pèrdues diàries que pateixen des de fa uns quants anys.

Si passem a dades contrastades de manteniments de jardineria pública, estaríem en un consum dintre de una forquilla de 220-250 L/M2/Any sumant els consums de rec, basses, llacs, piscines, fonts públiques, bars, lavabos públics i consums extres per activitats puntuals o programades pels Ajuntaments. Això ens portaria, a tall d’exemple que per mantenir una superfície de 1 ha, tindríem uns consums anuals de 2.350.000 de litres, que comparats amb les pèrdues diàries que té el tram de canonada Ter-Barcelona en la xarxa de distribució d’aigua potable, quantificades en 11.000.000 litres diaris, per tant 4.015.000.000 de litres anuals aproximadament. Tot això ens porta a veure ràpidament que amb les pèrdues anuals d’aquesta xarxa, podríem estar mantenint aproximadament 1700 ha d’un parc urbà.

Hem de considerar que la lluita per l’estalvi d’aigua en el nostre país és cosa de tots i que hem d’aportar tot el que sigui possible, per insignificant que sembli.

Crec que ha arribat el moment de començar a solucionar els problemes greus i no tapar-los amb decisions socials, criminalitzant tant sols l'usuari privat i la jardineria.

Dirigim els esforços, tant humans com econòmics, a solucionar problemes no a perseguir ni a sancionar.

No tapem la realitat amb decisions, políticament correctes, culpabilitzant allò que es veu o és evident.

Deixem de perseguir a l'usuari i la jardineria, que són els que han demostrat ja compromís social. Amb remeto a les dades recentment publicades sobre el consum d'aigua per habitant/dia a Barcelona, només 4 litres per sobre la insalubritat i la dada "curiosa" de consum que us acabo d'explicar del que consumeix realment un manteniment de jardineria.

Finalitzo fent-vos una pregunta, realment la jardineria és un luxe o és un patrimoni tant cultural com vegetal, que hem de conservar? I fent meva la frase, tal i com Ciceró definia l'agricultura i per tant, la jardineria com a branca d'aquesta:

"La jardineria es la professió pròpia del savi, la mes adient al senzill i l'ocupació més digna tot l'home lliure"

Més informació sobre el tema a www.in.directe.cat

1.2. Taula de la sequera

El passat dia 27 de maig, com molts de vosaltres ja sabeu, es va realitzar la reunió de la Taula Nacional de la sequera.

La participació va ser molt important, tant de grups parlamentaris, entitats ecologistes, associacions, col·legis i experts. Podeu seguir el procés a través del link:

<http://mediambient.gencat.net/aca/sequera/ca/taula-nacional-presentacio.jsp>

Es van exposar molts punt de vista respecte la conflictiva construcció de la canonada d'interconnexió de xarxes CAT-ATLL. També moltes veus a favor de derogar el decret existent en el moment actual (conques internes 45% a dia 27 de maig), entre molts altres temes.

Per part de l'APEVC, el que es va exposar va ser el següent:

- Breu presentació de l'APEVC.
- Sentiment de criminalització del nostre sector professional, essent un col·lectiu amb uns consums gairebé insignificants respecte als del conjunt del país.
- El sector està treballant molt per millorar l'eficiència dels nostres regs.
- Cal potenciar la utilització d'aigües reutilitzades, de depuradores. També d'aigües no potables del subsòl, tenint en compte no esgotar aquest recurs amb una sobreexplotació.
- Es va demanar ajuda alhora millorar aquest estalvi i eficiència d'aigua, explicant que tenim els mitjants tècnics per aconseguir-ho, però creiem que l'administració hi ha d'invertir decididament en aprofitar aquests recursos.
- Es van mostrar unes dades de consums que estem aconseguint per gestionar els parcs públics, que per cert, van motivar intervencions molt positives en posteriors aportacions d'altres assistents:

El consum total d'aigua que estem tenint per gestionar els parcs públics és d'un ràtio aproximat de $2200\text{m}^3/\text{Ha}/\text{any} = 183\text{m}^3/\text{Ha}/\text{mes}$ (inclosos altres consums no lligats a la jardineria, com són els dels bars, fonts de boca, làmines(13%) i actes que s'hi realitzen).

Atès que les fuites de la canonada en el tram Ter-Barcelona perden $11000\text{m}^3/\text{dia} = 330000\text{m}^3/\text{mes}$,

Amb aquesta aigua que s'està perdent només en el tram citat, podríem regar una superfície de **1800ha de parc urbà**.

- Per tots aquests motius exigim que no es criminalitzi i es culpi el nostre sector com s'està fent.
- Es va demanar, en base a quines dades havien sortit els $450\text{m}^3/\text{ha}/\text{mes}$ que estipulava el decret en Fase Excepcionalitat 1. Així com, sobre quina superfície s'havia de tenir en compte alhora de realitzar els càlculs (verd exclusivament, parc, municipi...).

- Respecte al mateix decret tant en fase excepcionalitat 1 i 2, es va sol·licitar que no es tracti igual una gespa que un arbre amb un elevat valor patrimonial, monumental, i també econòmic com s'està fent actualment. Per tant, no es pot tallar l'aigua indiscriminadament.
- Sol·licitud de criteris en la creació de nous espais verds, tant a nivell de tipologies de vegetació, com de planificació de les infraestructures, instal·lacions d'aigua, aprofitament de les aigües pluvials..., en definitiva, per fomentar una gestió eficient de l'aigua.
- Es va comentar que s'està elaborant un "Manifest per una nova cultura de l'aigua en els espais verds". Afegir que hi va haver alguna entitat, així com algun expert, que van mostrar el seu interès per les nostres dades, pel nostre sector, amb els que intentarem treballar conjuntament per millorar en el sentit més ampli.
- Finalment es va oferir la nostra col·laboració i les ganes de participar amb l'administració i amb tothom, per treballar conjuntament pels nostres jardins, parcs i espais verds en general.

Els representants de Govern de la Generalitat es van comprometre a respondre totes les preguntes realitzades durant la reunió, així com, treure d'aquesta situació al sector de la jardineria, planta ornamental... També a tenir en compte al sector per realitzar modificacions en el decret, reconeixent que s'ha fet en general, de forma massa global.



Entrant a la Taula de la Sequera

1.3. Jornada de la Diputació

El passat 8 de maig l'APEVC va participar en una jornada organitzada per la Diputació de Barcelona que duia per títol **Criteris ambientals en els espais verds municipals per mitigar els efectes de la sequera**. En la jornada diversos professionals del sector dels espais verds donaven les seves visions des de diferents àmbits, com són la creació o la gestió d'aquestes espais, per afrontar la situació d'excepcionalitat fase II en la que durant el mes de febrer va entrar la conca Ter-Llobregat.

En Robert Savé, de l'Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries (IRTA) va recordar als assistents que no era la primera vegada que Catalunya patia una sequera i les previsions en quan a canvis de temperatures degudes al canvi climàtic. Va tractar les conseqüències de l'estrés hídric en les plantes i proposà algunes solucions, com l'adequació del material vegetal al lloc de destí o l'increment en l'eficiència en la gestió de l'aigua.

La Dina Alsawi, en representació de l'APEVC, va descriure en línies generals els criteris a aplicar tan en la creació de nous espais verds com en la gestió d'aquests, creant o transformant aquests espais en un 'verd' més representatiu de les nostres condicions climàtiques i adaptant les instal·lacions de reg a una gestió més eficient de l'aigua que permetin l'ús d'aigües reutilitzades. També va reclamar el reconeixement del sector de la jardineria com a activitat econòmica i el compromís dels professionals del sector en la creació d'una nova cultura de l'aigua.

En Xavier Fàbregas, de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (ESAB) constatà que és possible la creació d'un paisatge propi, diferent al referent anglosaxó al qual estem acostumats. Plantejà, de forma més detallada y amb imatges molt suggerents d'exemples concrets d'espais verds existents, diferents solucions més adients a les nostres condicions com són les gespes càlides, els encoixinats, les textures de diferents paviments o els prats secs. Amb aquest nou plantejament, afirma que es pot arribar a una gestió més sostenible d'aquests espais.

En Josep Cirera, Enginyer agrònom especialista en gespes, va fer una relació detallada de les espècies per a gespes càlides disponibles a mercat i les seves característiques: tolerància la salinitat, a l'ombra o al trepig. Planteja les espècies càlides com a alternativa en la nostra zona a les gespes convencionals, sent considerades com a gespes de baix manteniment i menor consum.

En Ferran Vallespinós, Coordinador de l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, exposà el suport tècnic i econòmic donat per la Diputació als governs locals per a desenvolupar les seves polítiques de gestió de l'aigua. Va tractar les diferents línies de treball a seguir, el valor d'aquests espais i les bases per a una gestió sostenible de l'aigua.

En Xavier Candela, Enginyer Tècnic agrícola amb experiència en la gestió d'espais verds, no només va fer esment d'altres països com a referent en

jardineria més propera a les nostres condicions sinó va marcar la prioritat en la conservació de l'arbrat en vers a altres tipologies de verd. També va presentar comparatives econòmiques de la implantació i el manteniment del verd.

En Jordi Bordanove, Responsable de la xarxa de parcs de Manteniment de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, va presentar les mesures preses en els parcs metropolitans per l'adaptació de la vegetació i les instal·lacions existents tan pel compliment del decret com pels possibles abastaments alternatius d'aigua. Mostrà imatges de casos concrets de modificacions fetes recentment en els parcs metropolitans.

L'Anna Fortó, com a Tècnica de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, exposà les mesures preses en l'àmbit de la gestió abans i després de l'entrada en decret de sequera i els abastaments alternatius dins del seu terme municipal. També va informar que a llarg termini es realitzarà un Pla Director de la xarxa de freàtic del municipi.

Per finalitzar la jornada, i mitjançant la taula rodona, es va obrir un torn obert de preguntes que va constatar que els professionals del sector sí tenim criteris comuns en referència a com haurien de ser els nostres espais verds, sent conscients que tenim un compromís en la lluita per una nova cultura de l'aigua.



Els participants de la jornada en la sessió de la Taula rodona

2. ACTIVITATS APEVC

2.1. Visita a les obres de l'Expo de Saragossa. Octubre 2007

El passat 5 d'octubre varem gaudir d'una visita guiada al recinte on es celebrarà l'Exposició Internacional de Saragossa entre juny i setembre de 2008 sota el títol "Aigua i desenvolupament sostenible". Un total de 60 participants, que van viatjar majoritàriament des de Barcelona en un autocar, van poder gaudir durant més de dues hores d'una visita dirigida pel responsable de Paisatgisme de l'Expo, el Sr. Carlos Àvila.

La presentació a l'Edifici d'Acreditacions amb dos audiovisuals va continuar amb la visita a les obres. El Sr. Àvila va portar els visitants a diferents punts des del quals es van poder observar aspectes importants del recinte i va explicar alguns detalls interessants de la marxa de les obres, que en aquell moment estaven a 253 dies de la inauguració. Els temes relacionats amb el canal i la depuració de les aigües van ser els que van despertar més curiositat entre els participants.



Visita a la Expo

Algunes de les obres més interessants són el pavelló-pont dissenyat per Zaha Hadid, la Torre de l'Aigua, els pavellons, les places temàtiques i el Palau de Congressos.

Pel que fa a la jardineria i el paisatgisme, destacar el gran Parc Metropolità de 120 ha que restarà després de l'Expo per a la ciutat i la recuperació de les riberes del Riu Ebre i dos dels seus afluents: El Gállego i el Huerva.

Un dinar de treball va posar el punt final a la interessant visita. Per a més informació sobre l'Expo de Saragossa: www.expozaragoza2008.es.

2.2. Jornada Rubió i Tudurí

El passat dia 23 d'abril l'IES M Rubió i Tudurí va organitzar al CaixaForum una taula rodona titulada 'JARDINS I JARDINERS: ART, CIÈNCIA I OFICI'.



En la taula, moderada per en Jordi Cartañá, professor de l'Escola de jardineria, van intervenir antics alumnes de l'escola que treballen en diferents àmbits dels espais verds: l'Albert Marjanedas, enginyer tècnic agrícola, va tractar la jardineria en l'època de l'exposició mundial; en Lluís Abad, mestre jardiner, tècnic de l'Institut Municipal Parcs i Jardins de Barcelona, va parlar de jardineria contemporània; en Joan Bordas, mestre jardiner, reivindicà l'ofici de jardiner; i la Dina Alsawi, presidenta de l'APEVC, tractà l'actual creació i gestió pública d'espais verds.

Amb aquesta primera jornada, amb un gran nombre d'assistents, molts d'ells exalumnes, s'inicien les celebracions del 75è aniversari de l'escola.

Podeu trobar més informació a www.bcn.cat/rubioituduri



Taula rodona "Jardins i jardineros: Art, ciència i ofici"

2.3. Visita al jardí de la Colònia Ymbern

El passat 24 de maig va tenir lloc la visita al jardí de la colònia Ymbern, coneguda popularment com el Pelut.

La visita va estar guiada per en Manel Vicente, professor de l'EFA Quintanes i responsable en la direcció dels treballs de reordenació i posada en valor que s'estan realitzant a aquest jardí.

La colònia Ymbern es troba situada a la vora del riu Ter a Orís, molt a prop ja del terme municipal de Torelló.

El jardí va ser creat entre els anys 1915 i 1917 al costat de la colònia que va generar una vella adoberia anomenada el Pelut.

El disseny inicial es caracteritza principalment per la seva estructuració en eixos i recorreguts molt marcats segons traces geomètriques definides en gran part per vegetació perenne tractada amb topiària per emfatitzar encara més les geometries desitjades.

De la mateixa manera que la colònia es va anar quedant deshabitada, aquest jardí es va anar abandonant. La vegetació, al créixer lliurement, va anar perdent la seva funció estructuradora i el jardí va quedar cada cop més desdibuixat entre la natura que l'envolta.

Des de fa ja uns quants anys s'està fent un important esforç per recuperar aquest jardí com a tal, primer fent feines d'esbroçada i posteriorment curoses tasques de retall i esporga per anar recuperant les antigues geometries de la vegetació, redescobrint les traces del disseny inicial. Aquesta tasca de recuperació avança a ritme pausat però té un important valor ja que des de l'Administració no s'hi destinen diners específics i totes les operacions es fan amb alumnes de l'EFA Quintanes a través de les pràctiques que realitzen o amb grups de voluntariat.

Pel que fa a l'arbrat cal destacar la presència dels exemplars de l'avinguda de magnòlies que dona accés al jardí, les alzines, els til·lers, alguns teixos, ... d'importants dimensions i gran bellesa.

Podeu trobar més informació i imatges sobre el jardí a la web de l'associació, www.apevc.cat.

Cal agrair la col·laboració de Manel Vicente i la presència participativa de tots el assistents que van assistir a la visita malgrat la pluja de primera hora del matí. Fins la propera!

NOTA: Aquesta activitat ha estat organitzada pel Grup de Patrimoni amb el suport del Grup de Visites.



Foto dels assistents a la visita

3. CONVENI AMB PARCS I JARDINS

A finals de l'any passat, durant el mes d'octubre, l'APEVC va signar un conveni de col·laboració amb l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona després de varies converses per a la seva concreció. L'objectiu principal d'aquest conveni és el de la realització coordinada d'activitats entre les dues entitats a Barcelona ciutat, evitant solapament sobretot en el cas de la formació.

A partir d'aquest conveni Parcs i Jardins ens ofereix el Centre del Laberint com a espai per a la realització dels nostres cursos a Barcelona, els socis gaudirem d'un descompte del 20% en els cursos organitzats pel centre (fent constar el número de soci a l'hora de fer la inscripció) i podrem visitar de forma gratuïta el Parc del Laberint d'Horta.

El primer acte en col·laboració, en el qual estem treballant a dia d'avui, és la reedició del nostre Curs d'Enllumenat, realitzat anteriorment a Mataró, al Centre de Formació del Laberint propera tardor de manera conjunta, del qual us mantindrem informats. Esperem que aquest sigui el començament de moltes més col·laboracions interessants.



Signatura del conveni entre les dues entitats

4. EL 13È CONGRÉS DE L'APEVC (Lloret de Mar, Febrer de 2008)

Com cada any el Congrés de l'APEVC va reunir un gran nombre de professionals del sector, enguany el Congrés portava per títol "El verd estratificat" i es celebrà els dies 21 i 22 de febrer de 2008 a Lloret de Mar, amb l'assistència d'uns 230 professionals dels espais verds de tot Catalunya.

Tot seguit s'exposen, a grans trets, les conclusions generals del congrés obtingudes a partir de les ponències i de les aportacions en les taules rodones que es dugueren a terme.

Les situacions de sequera que es viuen a Catalunya fa necessari replantejar el consum d'aigua per al manteniment d'algunes de les zones verdes. Es tenen experiències destacables per aconseguir-ho, així com un ventall prou ampli d'espècies i tècniques per disminuir els consums d'aigua en els espais verds.

El decret de sequera i la fase d'excepcionalitat II són massa simples. És imprescindible que els responsables de la gestió de l'aigua a Catalunya comparteixin amb el sector dels espais verds la planificació de les necessàries mesures d'estalvi d'aigua per evitar pèrdues irreparables en el patrimoni vegetal, jardins històrics, etc.

Cal conèixer el comportament de les espècies utilitzades en jardineria i paisatgisme per tal d'evitar que es converteixin en invasores en els medis naturals. Tot i això, la confecció de llistes d'espècies invasores i potencialment invasores és discutible i, en qualsevol cas, requereix un diàleg, tant amb el sector productiu com amb els professionals dels espais verds que utilitzaran aquestes plantes.

Fòrums d'intercanvi d'experiències i de debat com aquest congrés són eines molt útils per conèixer les pràctiques que s'estan portant a terme per part dels professionals, però és necessari fomentar amb recerca en les tècniques i els coneixements i amb inversions públiques en la implantació de vegetació per millorar la qualitat i la sostenibilitat dels espais verds.

Més informació a www.apevc.cat

Valoració del congrés. Resultat de les enquestes lliurades pels assistents.

Com cada any, durant el congrés l'organització intentà recollir l'opinió dels assistents mitjançant les enquestes. Durant aquesta convocatòria es recolliren 37 enquestes, de les quals hem pogut extreure les següents conclusions:

Els assistents valoren amb bona nota els aspectes organitzatius (7,74), essent els membres de l'organització (8,47) i la documentació (8,47) els aspectes més valorats mentre que les instal·lacions (7,37) i els ponents (7,21) són els punts que assoliren pitjors valoracions dintre de la satisfacció general. Alguns assistents destaquen el soroll que produïa l'acumulació de persones al

passadís on estaven ubicats els estands de les empreses patrocinadores del congrés.

Pel que fa a les ponències, la valoració general és de notable (7,27), essent la ponència més valorada la que va presentar el Sr. Octavi Creus titulada "*Gespes del segle XXI. Elecció, implantació i maneig*". També despertaren notablement el interès dels assistents les ponències del Sr. Sergi Massanés ("*Experiència amb plantes arbustives i herbàcies al Campus de la UPC a Terrassa*", valorada amb un 8,39) i el Sr. Lluís Sala ("*Possibilitats de l'arbust en els jardins mediterranis*", amb un 8,33). Només una ponència, la del Sr. Javier Spalla ("*Assajos d'introducció de varietats de plantes de temporada i vivaces per la jardineria pública de l'Ajuntament de Madrid*", valorada amb un 4,23) va obtenir una puntuació que es podria qualificar de suspens. La ponència del Sr. Sergi Vives ("*Biologia i gestió de palmeres*") no es va celebrar per incompareixença del ponent.

Entre els temes que interessen als assistents de cara a propers congressos i jornades tècniques estan, sobre tot, els diferents aspectes referents a l'aigua als espais verds i la necessitat d'un banc de preus de jardineria. Ja estem estudiant totes aquestes valoracions i d'altres recollides en les converses als passadissos i en contactes posteriors al congrés per tal de fer que el proper congrés, en el qual es celebraran els 15 anys de l'APEVC sigui millor que aquest. Per a fer-nos arribar qualsevol opinió o idea, no dubteu a escriure'ns un mail a apecv@apecv.cat.



Foto de grup dels congressistes

5. FUTURES ACTIVITATS

- Informar-vos que ja hem començat a treballar en el nostre Congrés, que es durà a terme el proper mes de febrer i el qual girarà entorn de la temàtica de l'aigua, polèmica a dia d'avui. Es tractaran tan els tipus d'aprofitaments i la gestió d'aquest recurs, intentant presentar casos concrets que puguin ser bons referents. Agraïrem les vostres aportacions de cara a treballar el programa del congrés, podent fer-les arribar a correu@apevc.cat o via la nostra llista de distribució.
- Juntament amb l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona estem treballant en la reedició del Curs d'Enllumenat, realitzat anteriorment a Mataró, amb la previsió de realitzar-se durant el mes de novembre al Laberint d'Horta. Us mantindrem informats via els webs d'ambdues entitats.

Ham col·laborat en aquesta info: Dina Alsawi, Jaume Fornés, Glòria Forasté, Núria Jiménez, Àlex March, Óscar Rodríguez, Mireia Fernández, Roger Junqueras, Gisela Andrés i Josep Manuel.

Encara no ets soci de l'APEVC? Per només 42,60€ anuals pots participar en la promoció de l'interès, la recerca i la formació per a la millora dels espais verds de Catalunya.

**Associació de Professionals dels Espais Verds de Catalunya
Londres, 96 Pral 2a - 08036 Barcelona
Juny de 2008**
